

Jóan Magnus Eliassen, í Hústovu, Mikladalur, 80 ár

Jóan Magnus í Hústovu í Mikladali er borin í heim hin 16. august 1890, og fyllur hann sostatt 80 hin 16. í hesum.

Jóan Magnus er av bóndaætt, og hevur hann verið bóndi og útróðarmaður ævi sína og samstundis av frægastu monnum bæði á sjógv og landi.

Ein visindarmaður úr Fraklandi hevur sagt, at tað er náttúran, sum velur okkum og ger okkum til tað, sum vit verða. Hetta lærdi eg sum ungur, men gav mær ongantið stórvægis far um tað, fyrr enn eg kom til Norðoyggjar. Her lærdi eg menn og kvinnur at kenna, sum vóru so dugnalig og stórbær, at eg onga aðra forklaring dugi at finna utan visindarmansins. Hesi fólk vóru vuksn upp í eini náttúru, sum var so kør, at fyri at kunna liva har, noyddust tey at skara framúr millum menniskju.

Eg kundi nevnt nøgv, men í hesum viðfangi er tað Jóan Magnus, sum eg hugsi um. Eg kalli tað fyri eyðnu mína, at eg havi lært hann at kenna, og eg minnst nógvar ríkar lótur, har hann skaraði fram úr.

Eg minnst fyrstu ferð, eg hoyrdi hann lesa í Mikladals kirkju. Hann hevur verið deknur har eitt

mannamíni. Eg sat gandabundin. Eg skilti, at hann og kirkjan, tað var eitt.

Eg minnst, tá ið vit vóru á Trøllanesi. Hann tosaði fyrst. Hann bar gleðiboðskapin fram á ein hátt, at eg segði fyri mær sjálvum: Hasin maðurin átti at verið prestur.

Eg minnst frá ársroyndunum í sóknarskúlanum. Hann sat stillur og lurtaði, og tá vit skuldu døma úrslitini, so vóru orð hansara so vís, at eg hugsaði fyri mær sjálvum: Hasin maðurin átti at verið lærari.

Men ta ferðina, sum eg minnst hann best, var tað Fuglsang Damgaard, bispur, var og vitjaði Føroyar. Vit komu til Mikladals ein vakran morgun. Vit lögdu at norðanfyri landingini. Bygdafólk við Jóan Magnusi á odda var komið oman í fjøruna fyri at taka móti bispaparinum. Tá ið vit lögdu at, steig Jóan Magnus fram og bar fram vælkomstord. Bispurin hevur mangan havt tað á lofti. Hann plagdi at siga: »Eg havi verið fagnaður so mangar staðir um heimin, men ongantið sum í Mikladali.« Tað var eisini ógloymandi at siggja henda vakra, væltaliga mann standa undir berginum í føroyskum búna og bjóða okkum vælkomnin til Mikladals, og so samstundis vita, at heima við hús hjá honum sat ein so væl, sum menniskju kunnu sita í nøkrum heimi her á fold. Ikki tí at silvur og gull prýddu heimið, men har kendi ein tann hjartahitan, tann naturliga blískap, sum gjørdi, at tú eins og Pætúr á fjallinum segði: »Her er gott at vera.«

Og mong eru tey, sum millum ár og dag hava sitið væl í Hústovu. Jóan Magnus hevur ikki havt blíða livslagnu. Tung hevur sorgin mangan ligið yvir Hústovu, men á Jóan Magnus hevur hon havt somu ávirkan, sum eldurin hevur á jarnið: Hert hann til stál. Hetta kemur av hansara djúpu og innarlíga gudstrúgv. Ein gudstrúgv so sterk og vøkur, at eg neyvan veit makann um at siga.

Jóan Magnus er ein hin frælsasti maður, sum eg havi kent. Hann segði einaferð við meg, at eingin maður á fold kundi kenna

Prísapolitikkurin hjá oljufeløgnum

Norðurlanda Ráðið fer møguliga at kanna prísapolitikkinn hjá oljufeløgnum

Spurningurin um at kanna prísapolitikkinn hjá stóru oljufeløgnum í Danmark og fyri so vist í øllum norðurlöndum, var settur fram av VS-flokkinum í Danmark í vár. Uppskotið var av stjórnini kveistrað til viks, og vistu teir á, at monopólitísynið hevði kontrol yvir hesum.

Kortini var nevnd sett at kanna hetta mál gjøllgari, men vistu teir stjórnarvaldu

seg meira frælsan enn hann: »Eg fari upp um morgunin og kann fara til tað verk eg vil. Eingin kann hundska við meg ella trúta meg til nakað. Eg kann lesa tær bókur og tey bløð, eg vil. Eg kann siga og skriva tað, eg vil. Tað sama er galdandi fyri øll í bygdini. Vit kunnu hava tað gudstrúgv, vit vilja, tann politikk, vit vilja, og øll eru vit mett og flógv. Móti óhappi, sjúku, og elli tryggjar samfelagið okkum. Samanmett hetta við, hvussu tað er aðrar staðir í heiminum, og vit megu undrast, at vit hava tað so gott.« Jóan Magnus sannar, at tað er samvinna við Danmark, sum er við til at tryggja víðurskið okkara.

Sjeyti ár er æviskeið várt, og um mikil er megin áttati ár: So leiðis stendur í 90. sálma, og so mað tað vera. Tá ið ein fyllur áttati er fjórðurin so væl rögvin, at tá eru bert skamrar lótur eftir til lendast skal. Jóan Magnus veit, hvar hann skal lenda. Hann veit, hvør skal leiði seg gjøgnum dal deydaskuggans; men mín góði vinur, eg vóni tó, at tú hevur nokur góð ár eftir, at livskvöld titt verður kyrt, stílt við nógvum vesturskíni.

Hjartaliga tillukku,

vinur tín
Johan.

umboðsmenninir so litlan áhuga, at teir ikki møttu til fundur skuldi vera. Limur úr danska javnaðarflokkinum var valdur til formann, og hevur hann virkað iðin við málinum. Svenska blaðið »Arbete« sum beinanvegin fekk stuðul frá tí norska »Arbeiderbladet«, mælti til eina felags skandinaviska kanning av víðurskiðinum, og hevur danska blaðið »Aktuelle« spurt Ivar Nørgaard um hetta var ein vegur at ganga. Hetta er ein frálík hugsan, sum eg ógvuliga fegin vil arbeiða við, og tað er møguligt,

at hetta eigur at vera gjørt gjøgnum Nordisk Råd, sigur Ivar Nørgaard.

Svenskar royndir

Fólkatingsnevndin, sum var sett at kanna spurningin um prísapolitikkinn hjá oljufeløgnum, hevur eisini kannað víðurskiðini í Svoriki. Hðani verður sagt, at svenska kooperativa oljufelagið hevur gjørt, at prísirnar hava verið hildnir nakað niðri, men um hetta letur seg gera t. d. í Danmark verður ivasamt, um gjørligt verður at fáa neyðugan pening til vega.

Bert tað, at skandinavisku deildirnar hjá heimsfeløgnum kunnu bera fram ein so lognan roknskap, at ongin skattur verður latin, eigur at føra við sær, at hetta verður gjølliga kannað, sigur Ivar Nørgaard.

Mótmæla Cuba-hjálpi

mæla heldur til at hjálpin fer til Føroya og Grønlands

Heilsolumannafelagið í Danmark hevur mótmælt, at Danmark veitir Cuba hjálpi. Samtykt er, at senda eina nevnd av vísindamonnum til Cuba fyri at kanna hvørja hjálpi landinum er fyri neyðini. Hetta mótmæla donsku heilsolumenninir og vísa á, at Danmark sum er eitt liberalistisk samfelag veitir einum kommunistiskt stýrdum landi hjálpi. Hetta mótmæli hava teir sent ráðharranum fyri teknískum samarbeiði við u-londini K. Helveg Petersen og spurja: Danmark er í dag í tí støðu, at vit noyðast at lána pening utt-

anifrá, og um vit hóast tað skulu stýðja onnur, so lat okkum heldur nýta peningin til eina útbygging av Føroyum og Grønlandi.

Kommunuviðurskipti

Fylgiskjal til løgmannsrøðuna eftir Sámal Petersen

Fyri væl av tíð síðani samtykti lögtingið at seta nevnd at kanna okkara kommunaloggávu, og harirroknað samanleggja av kommunum. Henda nevnd hevur havt væl at gjørt, tí høvudslogin hjá kommununum í Føroyum verður heilt skjótt hundrad ára gomul, og fleiri aðrar hava mong árin á baki, t. d. byggi- og brandlógin, ognartekulógin o. s. fr. eru bert fá ár yngri, og tær broytingar, ið eru gjørdar í hesum lógum, eru ógvuliga fáar og smáar. Kommunulógin sigur, hvussu skal farast fram viðvíkjandi sundurtøku av kommunum, men einki um, hvussu skal farast fram, tá ið kom-

munur verða lagdar saman. Á øllum kommunalógum økjum eru broytingar farnar fram nú í mong ár, og tað er tí árookandi neyðugt við nýggjar lógávu. Øll lógávu er vandaligt arbeiði og tekur drúga tíð, og ikki minst tá ið hon er vörðin so gomul sum okkara, og nógv er við at henda á øllum økjum, bæði á teimum stóru sum á teimum smáu bygdunum. Nógvar spurningar reisa seg eina væl á teimum bygdum, ið vaksa, og har tað gongur hin vegin.

Stórt segð hava kommunurnar tey seinastu árin vírvirhavur fingið stórra inntøkur, men útreiðslurnar eru samstundis

vaksandi munandi, og nógvur hava stórar uppgávur at loysa. Flogurnar eru tí eisini stórar til havnir, landingar, skúlabýggir, vatnleiðingar, vegir og kloakerð o. s. fr. Bankar og sparikassar hava til ein vissan mun hjálpt teimum væl, men tó ikki nóg mikið í mun til tað, sum krevst.

Tann skipan, sum varð fingin fyri nokrum árum síðani, at kommunurnar kundu læna frá Kreditforeningen á Kommuner í Danmark, hevur verið eitt rettiliga fitt iskoyti, men heldur ikki tað hevur loyst hetta mál til fulnar. Veruliga treingja kommunurnar at fáa eina skipan, so tær

kunnu loysa sínar uppgávur betur enn higartil.

Hóast tað er sett av nakað av peningi á figgarlógini tey seinri árin til bygging av bóka- og skjalasavni, so rokkur hesin peningur tó ikki langt, tí uppgávan er stór. Mangt annað hevur troknað seg fram, men nú má henda bygging loysast. Talan hevur verið um at byggja eitt skjalasavn fyri seg, men ivaleyst vildi tað seinni fallið dýrari í rakstri at hava tvey hús heldur enn eitt. Landsstýrið hevur roynt at fáa eina figgan í lag, so farast kann undir byggingina um ikki alt ov leingi.

Húsálansgrunnurin

hefur fingið væl meira pening nú enn nakrantíð áður, og hann má tí kunna loysa sínar uppgávur betur enn fyrr. Tann

samtykt, sum tingið gjørdi um at fáa Realkredit-instituttid at figgja stórra húsabyggingar, kemur vælsaktans eisini at hjálpa.

Útvarp Føroya

er komið undir land við útbyggingini av teimum F. M. stóðum, sum ætlan varð gjørd fyri, og nú er farið undir at útvega tilfar, sum ger at sendast kann við stereo. Tað roknast fyri eina letta uppgávu, sum heldur ikki er kostnaðarmikil.

Talan hevur verið um at seta á stovn fjarsýnissendingar og fingið er til vega væl av upplýsingum um hetta.

Ein týðandi spurningur í hesum sambandinum kann roknaast avgerðin, um útvarpið og fjarsýnið skal leggjast undir somu leiðslu ella hava hvør sína.

P. J. F. KJOLBRO,
heilsola
tlf. 5396-5489-5491